

Szerkesztői iroda:

Bolmagyar-utca végén (Máriáffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónap . . . 1 ft 30 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. ázetendő.

A kormány és a kolozsvári iparosok.

A kolozsvári iparosok érdeke ellen régóta nem követeltetett el olyan merénylet, mint a kolozsvári központi egyetem építésének befejezésére kitűzött versenytárgyalás eldöntésénél. A kultuszminiszter határozata e kérdésben oly nagy méltatlanság a kolozsvári iparosokkal szemben, a melyet eltűrniök sem önrzetük, sem jó hírnevük meg nem engedhet. El is várjuk, hogy a kolozsvári ipartestület tömör és egyseges fellépéssel fog önvédelemre kelni ezen sérelem ellen. Éis hisszük, hogy elég életerővel bír ipartestületünk arra, hogy megtalálja az utat és megkapja azokat az eszközöket, melyekkel ha orvoslást már nem is nyerhet e sérelemért, de biztosítja magát s érdekeit a jövőre hasonló merényletek ellenében.

A kultuszminiszter ur, a ki sürü levelezéseiben többször izent hadat a protezsének, ugyan mivel tudná indokolni azon eljárását, hogy a mikor Reményik Károly, e jó hírnevű építészünk és kipróbált szakérőnk az egyetemi épület kétharmad részét megelégedésre felépítette, annak befejező munkálatait más vállalkozónak adja ki, holott Reményik Károly is ugyanazon feltételek mellett volt hajlandó azokat teljesíteni?

Ezt még akkor is sérelmes és indokolhatlan eljárásnak tartanók, ha Reményik Károly egy másik kolozsvári iparos kedvéért mellőztetett volna, de azt meg épen megbotránkoztató eljárásnak tartjuk a kolozsvári építő iparosok szempontjából, ha egy idegen, importált vállalkozót helyez előbbre a miniszteri kegy egy olyan építéssel szemben, ki nemcsak mérnöki diplomájánál fogva, de eddig teljesített nagyszabású munkálataiért épen a magas kormánytól részesült többször jól kiérdemelt elismerésben.

Olyan eset alig mutatható fel a vállalkozások rendén, hogy egy megkezdett épület befejezése, az addig építő vállalkozónak mellőzésével, más építésznek adassék ki, hacsak azon építész nem hibázott s nem büntetés-képen lett elvéve tőle s megtagadva neki az építés befejezése.

Reményik Károly köztudomásulag teljes megelégedésre fejezte be építését; nemcsak ezt, de a diszes egyetemi orvosi kari pavillon épületeket is millióis értékű vállalatában. A miniszter megelégedését ki is fejezte és mégis ugyanazon miniszter ur most másnak adja át a központi egyetem épületének befejezését. Miért? Mely igazolható indokon intézkedett így a miniszter ur? Ezek a kérdések a nyilvánosság előtti feleletet követelnek.

Pedig Reményik Károlynak 400 ezer frt körüli követelésének kielégítése is függőben van ugyanezen miniszternél; tehát ő még kedvezményesen várakozással is van a miniszterrel szemben. És mégis simpliciter mellőzik és egy idegen vállalkozónak adják át a megkezdett épület befejezését. Miért? Mely indító okokkal lehet ez eljárást igazolni?

Teljes joggal interpelláljuk az intézkedő minisztert s iparosaink jól felfogott és jogos érdekében megkívánhatjuk az igazolást.

Nem a Reményik K. érdeke készlet e felszólalásunkra, hanem azon magosabb érdek, hogy mi ez eljárásban városunk fejlesztést követelő ipar érdekeit látjuk sértve s megtámadva.

Hogyan reméljük, ily eljárás mellett, hogy iparosaink a legbuzgóbb törekvésük, tanulmányaik, s önrzetes munkálkodásuk mellett is előhaladásnak, erősödésnek, fejlődésnek, ha városi nagyobb vállalatunk idegen iparosoknak adtnak ki.

Nem lépünk fel követelőleg, ha arról lenne szó, hogy azaz idegen importált iparos jobban, solidobban erő-

sebben és jobb izléssel végezné a munkát, mint a mi iparosaink; — ámbár megengedhető lenne, hogy még ekkor is inkább a miénket pártoljuk, de ily esetben, a hól kipróbálva van a mi iparosunk izlése, képessége, sőt, ugyanazon épület már általa kétharmad részben fel is építetett; a mellőztetése, az idegennek pártfogolása, elébe tétele, iparosaink jogos érdekének igazolhatlan sérelme, s azért elodázhatlan köteleességünk teszi, hogy iparosaink érdekeinek megóvásáért teljes erővel sikra szálljunk.

Itt van ipar és kereskedelmi kamaránk; itt vannak országgyűlési képviselőink, a kik a választás idejében ékes szavakban hangoztatják, hogy szívkön hordják iparosaink érdekeit, mert akkor kell a szavazatuk — és mindent ígérnek iparosok fejlesztése érdekében; miniszterünk hangoztatja, hogy az állami nagyobb építkezések által is fejleszteti és első helyen pártfogolja városi iparosainkat; itt van főispánunk polgármesterünk a kinek hivatalából kifolyólag kötelessége felügyelni, hogy ilyen sérelem ne ejtessék városunk iparosainak érdekén: és mégis megeshetett ez a sérelmes miniszteri döntés.

Hol voltak most ipar- és kereskedelmi kamaráink, hol nagyhatalmu s ékesszavu országgyűlési képviselőink, hol főispánunk, hogy ez történhetett? Avagy ők mind helyesnek és megengedhetőnek, s iparosaink érdekében valónak tartják ezen intézkedést? Avagy talán a miniszter mindezek véleményeinek ellenére döntött? Akkor jogosan megkivánhatjuk, hogy igazolja a miniszter, hogy kinek a közbenjárására, minő véleményezés alapján, — minő érdekek tekintetében és mely indokok alapján döntött, s adta oda az építkezés befejezését, a városi kipróbált iparos mellőzésével egy idegen cégnek.

Avagy ismét kísért a közelmúlt rossz szelleme: a kortes érdekek és más személyi tekintetek érvényesültek?

Tisztán kell lássunk e dologba, s teljesen meg kell világítani e kérdést.

Mi olyan nagy fontosságúnak s városunk összes iparosai érdekében felvilágosítandónak tartjuk ezen kérdést érhetetlenségeit, hogy kötelességünknek tartjuk buzdítani és támogatni iparosainkat mindenlépésükben és olyan törekvésükben, mely ezen sérelem orvoslását célozza, s mely biztosítékot fog szerezni, hogy jövőre ilyen merényletekkel szemben biztosított lehessen városunk és iparosaink jól felfogott közérdeke.

Politikai hír.

A delegációk. Az országgyűlés mindkét Háza ma választja meg a delegáció tagjait. A kormányparti és főrendi delegátusok névsorában csak kevés változás lesz. Új főrendi delegátus csupán Cziráky Antal gróf lesz. Brankovics György pátriárka nem öhajtoit az idén a delegációban részt venni, de a főrendiház ismét jelöli őt. A delegációk Bécsben november 30-án tartják alakuló ülésüket, de már megelőzőleg kedden, Budapestben fogják az egyes bizottságok megalakítása iránt az előérteket megtartani.

A helyzet.

Budapest, nov. 26.

Sajnos, hogy megint ez a czim kezd mindennapivá lenni. A helyzet! mert ez azt jelenti, hogy a politikában nagy helytelen-ségek történnek s zürzavar uralkodik.

Oda át Ausztriában a legnagyobb fejlettség uralkodik a politikában.

Az osztrák kormány minden áron azt akarja, hogy a javaslatok törvényerőre emelkedjenek. A csehek ezt meg akarják akadályozni, hogy megbuktassák a Clary-kabinetet, vagy pedig, hogy nyelvi tekintetben visszacserezzék elvesztett vívmányaikat. A lengyelek és a katolikus néppárt szintén akarják ugyan, hogy megbukjék a Clary-kormány, másrészt azonban visszariadnak az obstrukciótól és következményeitől és e mellett

mégis fönn akarják tartani az egész jobboldal szolidaritását. Ennyi zavarból csak alku után lehet kiköveterni, azt belátta valamennyi tényező.

A lengyelek kérve-kérk a cseheket, hogy ne cökkéztassák a jövőt, hanem találjanak módot tiszteletes kibúvóra. A kormány is hajlandó alkudni és a cseheknek engedményeket tenni. Tegnap már Clary gróf jóváhagyásával megkezdte Körber belügyminiszter a tanácskozást Engel dr.-ral, a ki a cseh klub megjelöltje és ma folytatja a tanácskozást. Már maga az a körülmény, hogy a belügyminiszter tárgyal a cseh klub tagjával, mutatja, hogy csakis tárgyi engedményekről, szóval nyelvi, nem pedig személyes kérdésekről lehetett szó.

Ezekkel a külsőségekkel a politikusok sokat foglalkoznak s ismét a legkülönbözőbb híreket bocsátják világgá. Azt híresztelik, hogy a csehek megadják az átutalási és a kvóta-törvényt, a melyeknek szabályozása után Clary gróf azonnal beadja lemondását, hogy a költségvetési provizóriumot már más kormány kapja meg.

Más hírek szerint a csehek megkapják belső szolgálatra a cseh nyelvet, minek jelentősége az, hogy a cseh hatóságok egymással cseh nyelven érintkeznek és a tárgyalások, még a nem nyilvánosak is bíróságoknál, szenátusoknál cseh nyelven folynak. A dolog valósággal úgy áll, hogy a csehek egy része, a kik az obstrukció mellett vannak, azt akarják, hogy Clary azonnal mondjon le, de ezek kisebbségben vannak és Clary lemondásáról egyáltalában szó sincsen. A mi az egyéb dolgokat illeti, ezekről valóban folynak tárgyalások, de ezekről még nem került semmi nyilvánosságra. A cseh klub a jövő hétfőn fog határozni.

A balázsfalvi zsinat.

Balázsfalva, nov. 25.

A Mihályi Viktor, balázsfalvi érsek által összehítt görög-katolikus zsinat már befejezte tanácskozásait. A zsinaton minden esperesi kerületből két-két képviselő volt jelen, kik az előzőleg megtartott esperesi zsinaton szigorú utasításokat kaptak az érseki zsinaton való maguktartására nézve. Ez utasításokból már előre látható volt, hogy a zsinat tagjainak többsége tiltakozni fog a magyar kormánynak s a 27-es bizottságnak az autonómia és a kongrua kérdésében elfoglalt álláspontja ellen. A zsinat napirendjére kitűzött nagyfotosságu kérdések tanulmányozására s jelentéstételére hét-hét tagból álló négy bizottságot választottak meg. Mihályi Viktor érsek indítványára XIII. Leó pápának latin nyelven, a királynak román nyelven szerkesztett ídvözlő táviratot küldtek. A szervező bizottság a görög-katolikus egyház kétszázéves jubileumának alkalmából a jövő évben Rómába induló zarándoklat szervezését indítványozta, azzal, hogy a zarándokok a pápának a görög-katolikus román nemzet nevében emlékiratot nyújtsanak át.

Az autonómia ügyében a bizottság azt indítványozta, hogy a zsinat fejezze ki tiltakozását ama kísérletek ellen, melyek a görög-katolikus román nemzeti egyháznak a római katolikus autonómia szervezetébe való beolvadását célozzák, s mondja ki a zsinat erélyesen és határozottan azt is, hogy a görög-katolikus román egyház függetlenségét s annak nemzeti jellegét minden támadások ellen megfogja védelmezni. A zsinat ez indítványt, mely a katolikus autonómia kongresszus huszonhetes bizottságának határozatával homlokegyenest ellenkezik, egyhangulag határozattal emelte s elhatározta egyúttal, hogy közli ezt a hercegsprinnással, a kultuszminiszterrel, a bécsi nuncziatúrával s a többi görög-katolikus püspökkel.

A zsinat a határozatban újból hangsúlyozza a görög-katolikus egyház független voltát és autonóm jogkörét s végül arra kéri az illetékes forumokat, hogy a magyarországi római katolikus egyháztól való teljes elkülönítés szervezésére hívjon össze egy vegyes érseki kongresszust.

A kongrua ügyében a zsinat elfogadta Mihályi metropolitának körlevelében felhozott indítványát, mely az államsegély elfogadását ama feltételhez köti, hogy annak kiutalása minden megszorítás nélkül egyenesen a püspökök kezéhez történjék, mert csak ezáltal óvható meg a papság méltósága s a görög-katolikus egyház igaz érdeke.

A „Gazeta” egy nem tulzó oláh pap ellen.

Kolozsvár, nov. 27.

A „Gazeta” hasábjain f. hó 15-én érdekes és jellemző cikk jelent meg, mely szo-

moru, de csattanós bizonyíték arra: mint igyekeznek az oláh tulzók a nem tulzókkal szemben minden alkalmat fölhasználni arra, hogy őket lehetetlenné tegyék, miattat természetesen önrdek és az irigység szülte személyes gyűlöletnek a nemzetiségi kérdés szolgálatára. De lássuk magát a cikket egész terjedelmében:

„Egy állásra nem méltó pap.”

A katonai esperességből 1899. nov.

A közeledő nov. 22. gör. kath. egyházi synodus alkalmából minden esperességi kerületben gyűlést tartanak azon czélból, hogy egy-egy lelkészt válasszanak, ki esperessével együtt részt vegyen az említett zsinaton. Természetes, hogy a megválasztandó lelkésznek tiszta erkölcsének és minden tekintetben kifogástalannak kell lennie s méltónak arra, hogy az esperesi kerületet képviselje.

A katonai esperes-kerületi képviselő választásnál éppen az ellenkező történt meg, mert ott egy papi klikk, a valamirevalóbb papok megdöbbenésére és megbotránkozására, az esperesi kerület szegényére és gyázatára, mintegy dsus ex machina, Lupán Sándor nevét emelte ki az urnából diadalmasan.

Ki ez a Lupán? (nomen omen) A kerületi esperes veje, a mező szilvási pap. Goldishan „frate de cruce” (szövetség) Besiével. Papi tekintélye mindig egyenlő értékű volt a nullával, de főképpen most az. E pap, ki mindenütt ismeretes bűneiről, nem csak híveinek személyében mondja, hogy egy magyart többre becsül 100 oláhnál, hanem a mit mond, tétellel is bizonyítja, mert nem rég a községi képviselő-testületben beleszavazott a 10,000 frtnyi kölcsön vételére, híveinek kontójára és terhére, azon czélból, hogy az odavaló állami iskola számára épületet emeljenek, mely dolgot a nép megtudva, azon fölháborodott s panaszkodva vádolta be a balázsfalvi consistorium előtt Lupán tiszteletét, kérve annak a parochiából való eltávolítását. A mi pedig a papi állást lealázó és lealacsonyító erkölcselenségeket illeti, melyekkel vádolta van, az horrendum dictu. Hívei a legalacsonyabb, legelfajultabb, legrészegebb és legfajtalannabbak írják le. Azt is mondják, hogy a tiszteletű ur a szavazatokat pénzrel fizette volna meg s az emberek kérdezték egymást, honnan anyai pénz? Sokan azt hiszik, hogy azon ezerekből, melyeket „intentiók” végzésére hozott és hoz ma is, a melyek közül azonban, hogy csak egyet is teljesített volna, ezt igazán nem hallottam. Ezek Lupánnak, a katonai esperesi synodus képviselőjének tulajdonságai és erői, valamint erkölcsi alapja. Azt hiszi, hogy a parochiát és szilvási híveit leszedésüti és megbékíti bebőrönözések és leitatások útján. Balázsfalvával szemben pedig a mooskot befogja magáról moshatni az esperesi kerületnek, annak a klikknek képvisellete által, mely réz szavazott s megígérte, hogy kihuzza a hinából. Dicséretet érdemelsz te is, esperesi kerület!

Egy pap.

Ezek után fölvetem én is a kérdést, hogy ki az a Lupán S? És felelek rá azzal, hogy 2 évtized óta derék görög kath. lelkész. Ki a vállálból nem csinál politikát és a ki egyszer jó oláh és jó magyar hazafi, a mit a tulzók sem neki, sem Goldishnak és társainak nem tudnak megbocsájtani.

Kik Lupán egyházi képviselővé választását megdöbbenéssel hallották, azokelött a „valamirevaló” papok előtt ez és nem egyéb a horrendum dictu, — hisz erre czélözva használnak ritkított, majd ökölnyi betűket.

Arra, hogy ki az a kedves „Egy pap”, arra nem felelhetek, ezt majd kideríti a sajtóbírósg; arra pedig, hogy milyen ember és pap, megfelelt maga, mint egy jellemrajzot adva magáról azzal, hogy nem nyílt sisákkal támadva egy kartársát bizonyára ok nélkül, de mindenesetre minden megokolás nélkül a nyilvánosság előtt: bűneiről hirdhet, erkölcs és jellemtelen, alacsony, részege és fajtalan embernek igyekezett megbélyegezni.

Ugy látszik azzal sem törődik ez az állására méltó pap, hogy agyűlölet és irigység sugalta cikkben mindazokat sérti, kik Lupán ura szavaztak s ez által agör. kath. papság tekintélyét és becsületét is megbur-csolja.

Vagy azt hiszi a nem éppen tiszteletű tiszteletű, hogy mind ezzel szemben elegendő azaz egyellen érve, hogy dicit. A sajtóbírósg ítélete bizonyára meggyőzi az ellenkezőről. Lupán ur pedig végre megismeri az én gyanításom szerint azt, a ki alattomosan 19 éve áskálódik ellene a nélkül, hogy árthatott volna neki, ki minden elfogulatlan ismerőse becsül, mert tudja róla, hogy nem csupán papi kötelességében buzgó, hanem, mivel készpénz fizetése nincsen, jó család-átához illelen önfelédet küzdelemben, véres verejtékével szerzi meg azt, mi terhes családjának eltartására s gyermekeinek illő neveltetésére szükséges; egyetlen hibája az, hogy gyermekei lelkébe nem oltja belé az oláh martíromság iránti vágyat. De ugy lát-szik, az Isten ezt a bűnét nem tudja be neki, mert Lupán S. igazán irigylésre méltó boldog családapa.

A „Tribuna” is a „Gazetta”-hoz hasonló

szellemben írt Lupánról, ki a képviselőség-ről e cikkek olvasása után tüstént leköszönt s beküldte a maga védelmét a Tribunalhoz, hol az meg is jelent, de a mint Lupán ur mondja, nem hiven, — a mire csak annyit mondhatok, hogy jellemző.

F. J.

Néhány szó Nagy Domokos ur cikkéhez.

Kolozsvár, nov. 27.

Nagy Domokos ur az „Ellenzék” f. hó 24-ki számában „Hol volt az Egyetemi Ifjúság” cz. cikkében egyszerűen constatálja azon sajnálatra méltó indifferenzizmusát a kolozsvári egyetemi ifjúságnak, a melylyel ez minden olyan alkalomkor tünetőleg tesz ki magáért, a melyben neki mint a szép és nemes ideálokért lelkesedő és küzdő ifjúságnak, mint ilyennek active kellene megnyilatkoznia.

Mindez az olyan olvasónak, a kinek nincsen alkalm a egyetemi ifjúságnak, mint egészen az életét ismertetni, nagyon furcsának tűnik fel, de az, a ki nemcsak a tényt látja, hanem az okokat is ismeri, oly természetes, hogy furcsának ép ennek ellenkezőjét tartaná.

Mert kérem, a dolog úgy áll, hogy ugyan egy oknak, ugyanazon körülmények között, teljesen ugyanazon következményei vannak. A míg az egyetemi ifjúság, mint egész olyan lesz, a milyen; addig az ő külső megnyilatkozása is csak ezen belső miségének megfelelő lehet. A míg az ifjúság szellemi világa és ethica alapja nem fog jobbra változni, addig biztos és szűkségképeni az, hogy sem Erzsébet-gyászünnepeken, sem más egyéb ünnepségen, a mely sokkal inkább belső, sem hogy hangos éjlenekre és tüntetésekre alkalmat szolgáltatna, nem fog megjeleni.

Az a belső kör pedig, a melynek méltó gyermeke a nemes és szép iránti, már eléggé demonstrált indifferenzizmus, két elemről van feltételezve: értelmi és erkölcsi.

Értelmitől, mert az egyetemi ifjúság, mint egész, nincsen áthatva a tudomány szellemétől, nem ég lelkeiben az a fáklja, a mely minden más egyben keresztül, őt az igazi és egyedüli czélpontjához irányítsa és vezesse. Nem lelkesíti a tudásvágy; készül, de nem tanul; vizsgázik, de nem tud, mert nem is tanul.

S hogy miféle összefüggése van ennek az indifferenzizmussal, az azonnal világos lesz, ha nem feledjük, hogy tanulás nélkül egyetemen igazi társas élet, az az ideális republica, a melynek az egyetemi hallgatókat egy egészszé kellene összesíteni, el sem képzelhető.

A tanulás váltótti munkájában, a tudás után mindenki másra is szorul s ez teremti meg a testületi szellemet, ebből folyik pedig az, a mi az indifferenzizmussal teljes negatioja, mert a helyesen felfogott testület lényege abban áll, hogy tagjai identificálják a testület kötelességét és érdekeit a magokéival, de nem megfordítva.

A tudomány és a testületi szellem hiányzik az egyetemi ifjak között: és így nincs is, a mi őket az Alma Mater igazi polgáiraivá tegye.

Aedrop.

IRODALOM.

Index Florae Szamos-ujvariensis.

Ediderunt Simeon Kovrig et Josephus Ornstein Szamos-ujvari 1899. Typis „Aurorae” A. Todoran. A dolognak kivételes és érdekes volta magyarázza meg, ha számot adunk e helyen egy oly munkáról, mely tulajdonképen nem a mi adresszúnkról szól s tartalmánál fogva, elejétől végig a szakkritika hatáskörébe tartozik. A harmincegy oldalra terjedő füzet latin nyelven íródott, a mi körülbelül azt jelenti, hogy magasabb igényekkel, egyszersmind csakis a „választottak” számára készült, miután az átlagos szellemi termékeknek felül álló s a mellett szakjellegű vagy tudományosabb szerkezetű művek, nálunk még mindig csak a „választottak” kisdöd csapatának érdeklődésére számíthatnak. Hogy mi tanulság rejlik reánk nézve ebből a 31 oldalas füzetéből, azt is megmondhatjuk. Külföldön immár évek óta folyik serény munkálkodás bizonyos vidékek, városok irodalmi, művelődési történeti, geologiai, historiai, állat és növényntani világának megismerésére s a felkutatót adatok tudományos feldolgozására. A különböző szempontok és tudomány ágak kapcsolatában teljessé válik ilyen formán egy vidéknek vagy a városnak az egyénisége, melynek alkotó jégei gyánánt a többféle tudomány ágak szerint elrendezkedő topographiai anyag, hiven és a tudomány tiszta perspektívájában mutatja be az egyes vidékek és városok arculatját. Nálunk ez a törekvés még mindig nem hatotta át teljesen a tudományos köztudatot s innen

van az, hogy habár nem áll egészen elszigetelten ez a törekvés, de jobbra az egyes vidékek és különösen az ottan működő egyes tudósoknak a személyéhez van köze s a mellett legtöbbszor csak egyoldalú irányban halad. Így például vannak archeológiai, ősméltani, történeti monografiáink az egyes vidékekről a szerint, hogy az ottan tartozkodó tudós ennek vagy annak a tudományágnak szolgálatában áll. Bármennyire is becsesek e munkák, csak töredékes képeket nyújtanak, s egyoldalulag informálnak annak a vidéknek vagy városnak a mivoltáról. Ebből a szempontból tehát felette érdekes és felette becses a Kovrig Simon szamos-ujvári orvos és Ornstein János őrnagynak a Szamos-ujvár vidéki virágos növényekről kiadott 31 oldalas füzet. Hozzá járul ez a nagy gondtal és nagy lelkiismeretességgel készült füzet is egy később megírandó monografiának a teljességéhez. Az előmunkálatok már jó ideje folynak, s a dr. Mártonfi Lajos igazgató becses geológiai feljegyzései, továbbá a Szongott Kristóf tanár és jeles armenista művelődés történeti és historiai, a Vajda Károly hasonló jellegű, Kovrig Simon növénytan, dr. Temesvári János régészeti, Orosz Endre ősméltani és a kit külön és talán legelőli kellett volna említenünk, az Ornstein József őrnagy régészeti munkálkodása, lassanként lehetővé fogják tenni egy nagyobb apparátussal bíró és a tudományos kritika magaslátán álló műnek megjelenését. Az eddigi törekvés legbiztosabb zálogát nyújtja a sikernek.

Egyleti élet.

Meghívó. Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányja 1899. évi nov. hó 29-én (szerdán) d. u. fél 4 órakor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1. Mult X/30-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása. 2. Jelentés a pénztár rkt. havi forgalmáról. 3. Jelentés a gyakornoki állás betöltéséről. 4. Gazd. tanintézetű ösztöndíjak megszavazása. 5. Ülés napjáiig beérkező tárgyak. 6. Indítványok.

SZÍNHÁZ.

Ditrói jelöltetése. Egyik fővárosi napilap azt a hírt újságolta szombaton, hogy *Ditrói Mór* lesz a budapesti Nemzeti Színház igazgatója s az erre vonatkozó szerződést már alá is írta. Ditrói a lap híresztelést maga czáfolta meg azzal, hogy a Vigszínházhoz még 5 éves szerződés köti.

Városi közgyűlés.

Kolozsvár, nov. 27.

Szombaton d. u. 3 órakor folytatta a városi közgyűlés, a kabalapataki ökt. faeladói szerződése ügyében megkezdett tárgyalást. A tárgyalás a szerződés felolvasásával, az árverési feltételek, valamint a helyszínére kiküldött bizottság jegyzőkönyvébe foglalt jelentésének ismertetésével kezdődött. Ez iratok felolvasása hosszabb időt vett igénybe. Maga a tárgyalás csaknem három órát foglalt el.

Koleszár Sándor javasolja, hogy a város helyezkedjék a felolvasott szerződés álláspontjára s annak kikötése szerint bírói beavatkozás mellőzésével vegye át a biztosítékot.

Miután pedig a vállalkozó nagyobb területet használt ki, mint a mennyit a forda megengedett, s ennek árát a szerződés ér-

telmében előlegesen nem fizette le, de különben is a vállalkozó a szerződés pontjait az erdő kitisztításának elmulasztása által is megszegte, s erről a miniszter által kiküldött bizottság meggyőződött, indokoltnak látja, ha a város, a köteleességszög vállalkozóval szemben a szerződés pontjait alkalmazza és a törvény határozatait kikéri.

Tutsek Sándor nehezen tartja megál-lapi hatónak a városra nézve a köteleességszegést azért, mert nem lehet meghatározni, hol a határa az átadott területnek, miután a fordát jelölő határjel, a város ellen bizonyít.

Lakatos főszámverő felel, hogy a forda oszlopot kiásták s odabétekték.

Koleszár Sándor személyes kérdésben kérve szót, felel, hogy ő a helyszínére kiküldött bizottsággal, melynek tagjai voltak Szabó Samu, Tutsek és Lakatos Ferencz, kint járt és három napig volt kint. Bizonyítja ezt a felolvasott jegyzőkönyv, melyet Tutsek Sándor szerkesztett, melyet mindannyian aláírtak s mely a tárgyalás elején fel is olvasottatott.

Az ügyhöz hozzászólt Somodi István, Sándor József, a tisztí ügyész stb.

Végül a közgyűlés kimondja, hogy utasítja a tanácsot, hogy a szerződés értelmében járjon el.

Az állatvásártéren egy új czédulához építésére vonatkozó javaslatához hozzá szolt Benigni Sámuel, Szabó Samu, Kondász Ferencz, Dávid Antal. A közgyűlés a javaslatot nem fogadta el.

Végül a Szacsai Dénes tulajdonát képező berek utcai telek felosztása ügyében Dörgő Albert és Fekete Béla hozzá szólása után, az 5% városi illeték fizetése ügyében határozott. A gyűlést ma folytatják.

Mátyás király kutyavára.

Érdekes történeti emlék restaurálásának ter- vével foglalkoznak a szakkörök. Ez a történeti emlék egy kisebb vár, a melyet Mátyás király kutyavárának neveznek a történeti feljegyzések. Hírből, krónikás adomákból bizonyára sokan ismerik ezt a várat, de azért nagyon kevesen tudják, hogy Mátyás király kutyavára a főváros szomszédságában van egy erdőrengedet közepében, a melyet magáért is érdemes a kirándulóknak fölkeresni. Mátyás király egykori kutyá várának romjai ott állanak a pompás fekvésű Erd község határában, közel Tétényhez, Wimpfen Simon gróf ezékszáz holdas erdejében.

Az erdő fái közül vagy tíz méternyire kiemelkedő dombon meredeznek a vár romjai. A domb déli felén lankás, nyugoli és északi oldalán meredek. A vár bizony ma már inkább faltömeg. Csak külső falának egyrésze áll meglehetősen jó karban, míg delfelől az erdészház foglalja el a várfalak helyét.

A vár mintegy ötszáznégyeszőgöl területet foglal el a domb tetején s hatalmas falai bizonyágot tesznek arról, hogy annak idején komolyan föl is lehetett volna használni. Észak és nyugó felől álló falai körülbelül három öl magasak s alapjuknál felmérte vastagok. A várfalak tetején kényelmes folyosó futotta körül az udvart és a folyosó sziklagerendái még ma is szilárdan éke- lődnek a falba. A vár déli sarkában volt a két öl széles főbejáró, a melyet ma is használnak az erdészház lakói. Innen kényelmes kocsiút vezet le az erdőbe s ezen vonultak le egykor harsány kúrszók mellett a kutyák száza, a vadászlég- nyekkel felséges gazdájuk elé, a mikor hírt ad- tak érkezését. És a kiirt gyakran megharsant a

valók legyen. A kora reggeli órákat töltötte a földelzen és többször találaton ottan a nap feljöttét várva. Szerette a holdvilágos éjszakákat és a tenger felett a csillagos eget nézni.

Vanné bizalmasan értesésem adta azon feltervést, hogy Hardrossné azért húzódik tőlük vissza, mert úgy találta, hogy társadalmi állásunkban mindnyájan felette állotunk. Miellesleg megemlítem, hogy Vanné a legnagyobb tisztelettel tanusította a czimem iránt. Egy hercegnét a tördein szolgálta volna ki. Semmiben sem hitt oly feltétlenül, mint az arisztokrácia Isteni jogába. A czim elkápráztatta. Erény, tehetség, tudomány, mind semmik voltak azon üres czimhez hasonlítva, mely egy lordot jelentett. Azt affektálta, hogy ő a társaság vezérével és előkelőségeivel nagyon bizalmas lábon volt és nevetséges ostobaságának az volt a koronája, midőn képzelt fensőbbségének a magasságáról lenézte a kapitány feleségét — a szelid Stuart Laurit, a kinek nem volt ezime, de minden ízében született Lady volt.

— Sir Gordon, én így igyekezem nagyon szíves lenni hozzá, — mondá e tompa értelmű asszony. Látom, hogy ön sajnálja ötet. De ő soha sem érzi otthonosan magát velem. Az atyám, a ki, a hogy már mondam, a kormány alatt jó állásban volt, mindig azt mondta, hogy a különböző társadalmi fokon levő emberek soha sem érzik együtt kényelmesen magukat.

A tény az volt, hogy az asszonyok köz- zül többen feltékenyek voltak a kapitány feleségére.

Chaplinné nem volt az; az ő nemes arca soha sem volt nyájasabb és szelidebb, mint midőn a Stuart Lauri közelében volt.

Stantonné, az őrnagy felesége szintén szerette ötet és Lesliené, midőn a férjétől egy pillanatot el tudott szakítani, azt mindig a kapitány feleségének szentelte.

kutyavár körül, mert az erdő, a mely akkor ö- ször olyan nagy volt, mint ma, gazdag volt pom- pás szarvasokban, őzekben és fécánokban s Mátyás király sokszor fölkereste vidám társasággal.

A nagy kapun kívül volt még egy kisebb kapuja is a várnak, a vár nyugot felől való sarká- ban. Ez a kapu tulajdonképpen vagy két négy- szögmetér nagyságu nyílás s az ember csak meg- hajolva juthat ki rajta. De ezt a kaput nem is embernek szánták, hanem a szájhagyomány sze- rint ez volt a kutyakapu: itt eregettek ki a kutyákat küzönséges napokon pórásra kötvé egy kis csavargásra. A vár földszintje észak és nyu- got felől a falakhoz épített helyiségekben lakoztak a kutyák s a területről itélve, állandóan csahol- hatott a várban vagy ezer kutyá. Legjobb karban áll a várnak északkelti sarka. Lapos tetejű ki- ugró falu épület van itt. Ebben laktak a vadász- legények. Mintegy harmincz évvel ezelőtt resta- urálták ezt az épületet s ma télen fécánokat artanak benne. Lent a vár tövében százados fák árnyékában csobog a környék híres forrásának a vize.

A forrás fölött vastag sziklahenger van tö- rökösen kiformálva. Ez alól buggyan ki a forrás vize s innen fut le az erdőbe. A várról beszélve, meg kell említeni erről a forrásról is, mert a történetje szorosan összefüzdik a vár történeté- vel s a hagyomány szerint Mátyás király számos idilli órát töltött a forrás mellett, a tényről bíró híres szép leányával. Sok krónikás adoma is fü- ződik a forráshoz, a melyek legtöbbje ismeretes. E forrástól nem messze, a vár északi sarkának az aljában felig beomlott nyílás tátong. Ez egy földalatti út bejárója. A törökök csinálták, mikor Mátyás halála után a budai pasa uralkodott a vidék fölött.

A vár ugyanis később a törökök kezére került s Hamza bég használtá fel hadicélzokra, úgy, hogy a földalatti utat összekötötte az ő saját várával, a mely az erdő dombok oldalán állt. A törökök kiűzése után a vár magyar kézre került, de nem törődtek vele. A vidék későbbi urai vadásztanyául használták, mai ura, Wimpfen gróf pedig erdészlakást épített bele.

A vár restaurálása már nem új terv. A gróf pártolója a tervnek s hozzá fog járulni a restauráláshoz, a melylyel a főváros környéke a nagy király korából érdekes emléket nyerne.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 27.

Tekintettel arra, hogy az év vége felé közeledik, kérjük mindazokat, kik előfize- tési díjakkal hátraleltekban vannak, sziveskedjenek azokat mihamarabb megküldeni a kiadóhivatalnak.

— **Emberbarátok munkája.** A na- pokban *Pollák* Lajosné máv. felügyelőnének az emberbaráti és közjótékonyági mozgal- mak e lelkes előharcosának tollából egy kis czikket közöltünk, melyben a „Szent Antal kenyere“ egylet üdös tevékenységére s az egylet remek czéljaira hívtá fel az ember- barátok figyelmét. Ez az egylet tudvalevőleg a barátok templomában minden hét kedjén kenyeret oszt ki a szegényeknek. De mert ezzel csak részleges segílyt nyújt, utóbb tervbe vették, hogy a hajléktalan szegények befogadására menházat létesít s általán a nyomorgó embereket minden eszközzel se- gélyezi. A lelkes felhívás — mint örömmel látjuk — Kolozsvár nemes érzelmű ember- barátai körében élénk visszhangra talált s naponként sokan sietnek segélyezésére menni ez igazán nemes czélt szolgáló egyletnek abban a nagy munkában, melyet oly teljes

De a többiek feltékenyek voltak az ő szépségére és kedvességére. A tengeről való irtózását affektálásnak nevezték; azt mondták, hogy csak azért affektálja a félelmet, hogy a férfiak figyelmét magára vonja. De azok, a kik nem voltak feltékenyek a szépségére, nagyon szerették.

Annyi bizonyos, hogy azon napokon, midőn a tenger csendes volt és az idő szép és a nap sütött és ő a földszetre jött, olyan volt, mint egy fényes napsugár. Új légkört látszott magával hozni. Szép arcának a vad rózsához hasonló színe volt; sötét szemei tiszták és ragyogók voltak; aranyos hajának a fénye káprázatos volt. Mindig egyszerűen öltözködött, de egy királyi ruhába öltözött királyné sem tudott volna jobban mutatni, mint ez a kellemes, magas, sugár alak, az ő egyszerű ruhájában.

— A kapitánynak imádni kellene ötet, mondá egy durva tengerész a másinak; ő olyan, mint egy angyal.

A hajónép bálványozta és én nem csudálkoztam azon, midőn ötet néztem; oly szelid, méltóság teljes jószág volt rajta, a mi ellenállhatatlannak bizonyult.

Midőn valamelyik tengerészhez szólott, hangja olyan volt, mint a legédesebb zeno és mosolya, mint az éltető napfény. Egy durva szót sem lehetett hallani, midőn a ka- pitány felesége közel volt. Az egyik ten- gerész fia beteg lett és míg a többi nők a ragálytól való félelmükről sugdosódtak, Stuart Lauri a beteghez ment, mellje térdelpt, az anyjáról és az Égrről beszélt hozzá, nem tudva, hogy az emberek körülül állva köny- nyes szemekkel hallgatták és oly nagy tisz- telettel voltak iránta, hogy ő érte készek lettek volna életüket feláldozni.

— Szálmalmas dolog, hogy a tengerre jött, — mondá az egyik társának; ez a durva élet nem neki való.

önzetlenséggel folytat a sok derék nő, a ki az egylet körül csoportosulva a legszen- tebb feladatnak éli: segítséget nyújt a nyomorban sanyilódóknak. Hogy ebben az áldá- sos munkában Kolozsvár minden nemesért lelkesező női, most már szélesebb körökben is részt kívánnak venni, erről élénken tanu- sítódik ez a sok emberbaráti szeretettel meg- irt levél, melyet egy derék urnőtől tegnap vettünk s melyet az emberbarátoknak meg- színlelés végett melegen ajánlunk. A levél így szól:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az „Ellenzék“ben már több ízben volt szó a nyomorgó, éhező szerencsétlennek téli laká- sának kérdéséről — a mikor a nemes szívű ember- barátokat felszólították, hogy a ki nem adott lakás részeként bocsássák a „Szent Antal“ egylet nemes czélú rendelkezéseire.

Én meg valom abban a szerencsés hely- zethen vagyok, hogy lakásaim mind ki vannak adva, — de ez még nem akadályoz meg engem abban, hogy az éhség és nyomor gyermekeinek nélkülözéseit — kiknek szálmalmas helyzetét meg- érteni b. lapjában közölt czikkék után annyinak alkalma nyílt — némi hozzájárulással eny- híteni ne törekedjem!

Kedd délelőtnöként, a Ferenczrendi szer- zetesek templomában kieszott kenyér adomány még nem a mindennapi kenyér. És vajmi kevés is ez a hét minden napján éhező és fázó koldus gyomornak!

Van Kolozsvárt száz száma menő olyan helyzetben levő gazdasszony, a ki minden ál- dozat hozás nélkül képes volna a hét egy napján frissen főlt meleg ételt adni 5—6 szerencsét- lennek.

A jobb-modu asszonyai Kolozsvárnak, kinek az Isten nem adta meg a nélkülözés és nyomor megismerését, — nyissák meg konyháikat az éhező nyomorultak számára! Álljunk össze sokan, osszuk fel magunk közt az Istennek tetsző könyör- lődessé munkáját a hét minden napjára. Hiszen ha hét ház összeállna (ha mindenik öt szegény- nek adna egyszer egy héten ebédet) harminczöt szerencsétlennek tudna ételt adni egyszer egy héten. Ha pedig hétszer heten volnánk, minden nap jól lakhatna meleg étellel 35 nyomorult éhező.

A szerkesztő urnak több alkalma van ezt a kérdést nyilvánosságra hozva megvalósítani, mint nekem, azért is kérem szívesen fel Kolozsvár ne- messzívű asszonyait, az irtalmasság nevében a „szegények ebéd“-jének főzésére minél gyorsab- ban, mert az éhes gyomor türelmetlen.

Maradtam a Szerk. urnak tisztelője

Kun Albertné,

— **Erdélyi Irodalmi Társaság felolvasása.** Nagyszámu s előkelő közön- ség hallgatta végig tegnap az erdélyi iro- dalmi társaság felolvasását. A felolvasó asz- talhoz először dr. Kunn Géza gr. a társaság nagytudományu elnöke ült s általános figye- lem között tartott egy vonzó s érdekesen megírt felolvasást az erdélyi tudományos tö- rekvésekről. A felolvasás egészen lebilincselte a haligatóság figyelmét s annak végével zajos éljenzés és taps fejezte ki a közönség elismerését és haláját a tudós fúr iránt. Ezután Versényi György és Csengeri olvas- tak fel költeményeket zajos tetszés mellett.

— **Felolvasás.** Márkosfalvi dr. Török Imre kolozsvári gyakorló orvos tegnap délu- tán a városához közgyűlései termében érdekes felolvasást tartott a kolozsvári munkás beteg- segélyező egyletben folytatott orvosi működé- sének eredményéről. A terem szorongásig megtelt hallgatósággal, kik között megjelent báró Feilitzsch Árpád, Kolozsvár város ország- gyűlési képviselője is. A felolvasást megelő- zőleg az egyleti dalárda énekelt majd Tóth József egyleti pénztárnok tartott csinos üd- vözlő beszédet melyet követőleg dr. Török Imre, az egylet fáradhatatlan és buzgó or- vosa igen érdekes statisztikai adatokban gaz- dag felolvasást tartott az egylet 10 évi tör- ténetéről és az ő orvosi működéséről. Ezen 100 év alatt jelentkezett összesen 10642 be-

teg ebből fektűt 4262, járó beteg volt 6200. A beteg napok összege 45402. Ebből egy évre esik 4540 nap. Orvosi rendelés volt 15440 esetben. A fekvő betegek között volt 2715 férfi és 1537 nő. Az összes betegek közül meghalt 55 egyén. Érdekesen csopor- tosította a betegetek foglalkozási kör és nem szerint, majd a betegségek eseteket sorolta fel. A közönség nagy érdeklődéssel hallgatta a tanulságos fejtegetéseket s a derék orvost előadása végén lelkesen megjelenezte. Az előadást az egyleti dalárda éneke fejezte be.

— **Hangverseny a zeneconserva- tóriumban.** A kolozsvári zeneconserva- tórium, mint már jelezttük, e hó 28-án kedden este fél 8 órakor a városi vigadóban hang- versenyt rendez, melynek különös érdekessé- get kölcsönöz az a körülmény, hogy abban Udvardi (Urbanetz) Emilia k. a. kolozsvári születésű énekesnő is fellép, a ki énektanul- mányait a helybeli zeneconservatóriumban végezte, a honnan Budapestre, majd Bécsbe ment felsőbb kiképeztetés végett. A vendég- nek üde, tiszta c-rengésű és nagy terjedelmű hanganyaga van, mely természeti adományait most már fejlett technikával párosította. A ki a szép éneket és a klasszikus zenét kedveli! az ne mulassza el részt venni a holnapi hangversenyen, melynek másorán egybek közt Beethoven örök becsű V-ik symfoniája és Mendelschön „Szent-Iván eji álma“ dal- művének hatalmas nyitánya is szerepel. A hangverseny másora így van megállapítva:

1. Mendelschön. Szentivánéji álom, nyi- tány. Nagy zenekarra.

2. Verdi. Nagy jelenet és ária a „Trou- badur“ című operából, éneklő Udvardi Emi- lia k. a.

Beethoven. 5-ik szimfonia. Allegro con brio, Andante con moto, Allegro, Finale. Nagy zenekarra.

4. Erkel. Nagy ária (La Grange) a „Hu- nyadi László“ dalműből, éneklő Udvardi Emilia kisasszony.

Az összes jegyek Kovács P. fiaí főtéri üzletében vannak letéve és a jelentkező ta- goknak sorszáma szerint osztatnak ki. (A szék- sorok számozva lesznek.) A nem tagok 1 ko- ronáért ugyanott válhatnak belépőt jegyet. A terem ajtaja a zeneszámok tartama alatt zárva lesz.

— **Tömeges névmagyarosi- tás Kolozsvárt.** Mint örömmel hall- juk, Kolozsvárt, különösen az üzlet- világban élénk mozgalom indult meg aziránt, hogy még ez évben a nép- számlás megkezdődése előtt, lehetőleg mentől többen megmagyarosítsák a ne- vüket. A kezdeményezést e tekintetben első sorban a kolozsvári ipar és keres- kedelmi kamarától várják, a mely azt hisszük e hazafias munkára a legna- gyobb készséggel fog vállalkozni. Igaz, hogy az idő rövid már újévig, de meg- felezített erővel és munkássággal mégis keresztül lehetne vinni. Gámán Zsig- mond, iparkamarai titkár már annyi- szor jelét adta hazafias munkálkodásá- nak, hogy bizonyára ezutal is sietni fog e hazafias és szent czélt megva- lósítani.

— **Szegény asszonyoknak.** Külmonos- tor-uteza, 105 sz. a. lakó özvegy Tóth Jó- zsefné özvegyasszonyának, kinek 7 apró ár- vája van. Ács Sándorné egy társaság 3 frtot adakozott. L. B. 2 frtot, Müllner Márton 50 krt adott, N. N. Szamosuivárról 2 frtot. A 7 frt 50 krt rendeltetése helyére juttatjuk.

A felesége olyan mérgösen nézett rá, a mi kővé változtathatta volna, de azt nem tette.

— Nincs ok rá, hogy miért ne iha- nál jeges italt; ha kíváncod, mondá az asszony szigorú hangon.

És ekkor Vann ur sokkal inkább meg- jéjt, minthogy a hűsítő italt ismét emlteni bátorzkodott volna.

A Vanné nagyzolása, az atyja állásá- nek a folytonos emlitése, leplezetlen félelme, nehogy a férje elszólja magát, az a kíván- sága, hogy arisztokratikus eszméivel mind- nyájunkra hasson, nagyon mulatató volt.

De talán Vann urnak a feleségétől való félelme még annál is mulatságosabb látvány volt.

A mint utazásunkban előre haladtunk, a kapitány kötelességei mind terheesebbek lettek.

Egy napon, midőn egyedül ment a ka- binjából a hajóhidra, hol a férje állott, Hard- rossné elesett és megsértette a kezcsuklóját. A férje nagyon aggodott miatta és aggályát látva, meggyőződtem arról, hogy a feleségét haragos és nehéz természete daczára nagyon szerette.

Ugyanazon délután hozzám jött és be- szélgetni kezdett velem. A földéletön sétál- tunk a hajó végéig és ott megállva néztük a tengeret. Hirtelen a vállamra tette a kezét.

— Sir Gordon, mondá, én egy hideg, kemény, szigorú férfi vagyok, de van egy meleg hely a szívemben, egy nyíló virág a pusztaságban. Én nagyon szeretem a felesé- gemet. Ezek nagyon egyszerű és hideg sza- vak, ezredrészt sem fejezik ki annak, a mit érzek, de ön megfogja érteni azokat.

Valamit válaszoltam, de meglepetésem nagyobb volt, minthogy beszélni tudjak.

(Folytatása következik)

— **Gyászünnepély Erzsébet királynék emlékére.** A kismartoni m. kir. állami polgári fiú és leányiskola s a velők egybekapcsolt ipartanműhely és női kézi-munka-tanfolyam növendékei f. hó 20-án k. Erzsébet királynék névnapünnepének évfordulója alkalmából gyászünnepélyt tartott. Az ünnepély megkezdése előtt az egész ifjuság a tanári kar vezetése mellett gyászlobogó alatt a városi plébánia templomban tartott gyász-szent-misen vett részt.

A mise végeztével az intézet diszes rajztermében gyűlt egybe az ifjuság, hol d. e. negyed 9 órakor Kozary Schnöller „Hullassatok könyvet” cz. hatásos gyászadalával (E-moll) vette kezdetét az iskolai ünnepély. E gyászdalt Jager Lajos tanár harmonium kísérete mellett fú s leányiskola egyesszóra adta elő Beszterczey György énektanár dirigálása mellett. Ezt követte Metzinger Lajos tanárnak az ünnepély jelentőségét méltató hazafias beszéde. Gondolatokban gazdag beszéde mely hatással volt ugy a tanulóifjuságra, mint a jelenvolt gondnokcsig tagokra. E szép beszédét két szavaival követte.

Nuss Ilona IV. o. n. Pósa L. t. „Meghalt a királyné” cz. Rácz József IV. o. t. Sajó Sándor „Erzsébet” cz. költeményeit szépen s lelkes érzéssel szavalták.

Az ünnepélyt Erkel Ferencz nemzeti főhásza: „Islen áldd meg a magyart!” zárta be, mit az egész ifjuság a jelenvolt halálósággal együtt fennálva, igazi benső érzéssel énekelte. Ez az ünnepély is máltó jele annak, hogy a kismartoni polgári iskola tanári kara hazafias buzgósággal ragad meg minden alkalmat, melyen az ifjuságot hazaszeretetre serkenetheti, nagyjaink ináti halás kegyelre szoktathatja. Hazafias buzgóságukat a szülők áldása, halálja kísérje, kövesse!

— **Uzsora a borral.** A következő sorokat vettük: Alsófehérmegye M.-Heropa. Ozol és M.-Silye községében a must elővársárlásba burkolt uzsora annyira elharapódzott, hogy a népet általános elszegényedésbe sodorta.

Az uzsorások egész úrlészerűen vették ki halójukat a szegény népra, nemcsak 50—60—100, hanem 500 százalékos uzsora kamatot is hajtottak fel kérelhetetlenül adósukon s egy pár veder must fejében kapott pár forint miatt elárverezték soknak egész telkét, mert mustjuk nem teremvén, a felkínált előleg s annak 20 százalékos kamatait az uzsorások el nem fogadták, hanem 100 százalékos tülhalad kamatokat követeltek. A megye közigazgatási bizottságának felterjesztésére a minisztérium novemberben elrendelte, hogy az említett községekben az uzsora hivatalból üldöztesse.

E czéliből a napokban Göthly Bálint vizsgáló bíró és gróf Lázár Miklós ügyész a helyszíneire kiszállva, a három községnek majd nem összes lakosait kihallgatták. Az írásbeli bizonyítékokat beszerelték s még ott a helyszínen az uzsorásokat felelősségre vonták és a vizsgálókat mind a három községben egy pár nap alatt, majd nem teljesen befejezték.

Ily erőteljes eljárás mellett remélhető, hogy az említett községekben évek óta üzött lekoldon uzsorának egyszer s mindenkorra nyakát szegik.

— **Fő Transzválba!** Érdékes expedíció készül Transzválba. A M—g, jelenlét ugyanis, hogy báró Luszánszki Félix, a képviselőház hivatalnok, megválván állásától, Transzválba készül, hogy a buroknak az angolok elleni harcában résztvegyen. A vállalkozó szellemű afrikai utazó mellé már számos hasonló gondolkozási fiatal ember jelentkezett utatársul.

— **Magyar szőnyeg-remekmű a párisi velágkiállításán.** Fadrusz János műtermének látogatói mostanában érdekes élvezetben szoktak részesülni. A vendéget egy kis körös után fölvezetik az emeletre, a művész feleségének lakosztályába, a hol Fadrusz, ki nemcsak ügyesen fest, hanem a műbeszi kézmunkák terén máris kitűnő szakértő híreire tett szert, néhány hónap óta egy remek szőnyegen dolgozik. Ez a munka a jövő évi párisi kiállítás magyar csoportjának egyik fénypontja lesz a szőnyeg, mely a magyar iparművészeti múzeum megrendelésére készült, 1 méter széles és 139 centiméter hosszú, tehát egy négyzetméternél valamivel nagyobb lesz. Fadrusz János büszke öröme nézi a gyönyörű munka haladását és művészi elégedettséggel elmondja látogatóinak, hogy felesége a minta színrajzát tiszta magyar motívumok után festette arra a kezűs papírosra, melyből most apróra lenőzi és öltötte foglalja a szebbnél-szebb nemzeti ornamentumokat. A hozzávaló műanyagot részben férjének gazdag szőnyeg-és himzésgyűjteménye részben pedig az iparművészeti múzeum szolgáltatta, mely egy ósriégi magyar szűrt bocsátott e czéliből a művészeti rendelkezésére. A szövet alapjában szmima-módra készült, de nemcsak sokkal nemesebb anyagból való és kivitelre sokkal farszabb, hanem egyuttal összehasonlíthatanul művészi szörkezetű is, mint a közösen forgó perzsa szőnyegek. (Fadrusz mondása szerint a kettő között akkora a különbség, mint egy veszi bakterház és a parlament épülete közt; pedig ez is, amaz is csak „ház.”) Fadrusz némeke tiszta selyem. Alapvázát több méter hosszú, nyerszínű selyemfonalak szolgáltatták, melyek száma névze 4200-an — egy szövészek-forma, meglehetősen komplikált ráma feszülnek, párhuzamos sorokban. Erre az alapra harminczötféle színes selyemfonalak garmadája 750 000 kötetet kell végezni, egy-egy kötésnek pedig két öltés felel meg. A tü e szerint másfél milliószor megy keresztül az alapfonalak szövődésén. Ezt a rengeteg kézimunkát Fadrusz két segédével fölval végzi. Szeptemberben fogtak hozzá és február végére elkészülnök vele. A szövés naponként ha kötőssorral, hetenként 5—6 centiméterrel halad. Fele a munkának már

kész. Bővebb leírásába nem bocsátkozunk; — ezt látni és élvezni kell. Számos szakférfi és műértő, a kik a készülő remekművet megnézték, már most is alig győzik dicsérni és egyértelműleg konstátálják, hogy Fadrusz né magyar szőnyege, a milyen óriási türelempróbája volt és lesz még széptehetőségű megalkotójának, épp annyi dicsőséget fog szerezni a magyar szorgalomnak és műizlésnek.

— **Kormányozható léghajó.** Ez egyszer — ki tudná hányadszor — mondják, hogy: „ez egyszer” komoly a hír a kormányozható léghajóról. Most hadseregünk bécsi léghajós-osztályán van a sor e hírt meg is valósítani, a mely szerint meglepő eredmény kísérletezik egy „kormányozható” léghajóval. Ennek a csodamasinának bécsi jelentések szerint magyar ember a feltalálója: Maninger József soproni lakos. Erről a csodagépről azt olvassuk a ma érkezett bécsi lapokban, hogy föelőnye a levegőben való megállás képessége s azonkívül tetszés szerint bármely irányba megindítható és kormányozható.

Van végre a készüléknek olyan része is, a melylyel nemcsak ellenállhat bármiféle levegőáramlatnak, de az ellentétes irányú áramlatot még a tulajdon sebessége fokozására is felhasználhatja. A gépnek minden része szükségképen önállóan is működik s az egésznek konstrukciója bámulatosan egyszerű. A feltaláló, tisztán hazafias czélra szánta találmányát s értékesítésével egybűt meg sem próbálkozott. Különben olyan egyszerű és igénytelen külsejű ember Maninger József, hogy meg sem sejtne az ember, mi-csoda feltalálói lángész rejlik benne.

— **A tuberkulózis és a tej.** A legújabb vizsgálatok kiderítették, hogy a tuberkulózis elterjedésére a tej még sokkal végeztesebb hatást gyakorolhat, mint eddig föltételezték. A tej ugyanis már akkor fertőzve van a tuberkulózis bacillusával, a mikor a tüdővésznak még csak gyöngye csirák mutatkoznak a tehén szervezetében. E körülmény megkeltőztetett óvatosságot tesz kötelességünknek, nevezetesen pedig arra figyelmeztet, hogy forralatlan tejet semmi körülmények között sem szabad enni.

— **Megölte a leányát.** Egy gyilkost szállítottak be ismét a szegedi csillagbörtönbe. Egy görnyedt hátú paraszt a rab, agg korára tette gyilkossá átkos szenvedélye, az ivás. Egy beszámíthatatlan pillanatban agyonverte a tulajdon leányát. A borzalmas eset Makón történt napokkal ezelőtt. A csendőrség nemrégiben fejezte be az ügyben a vizsgálatot és csak mostanában szállította a fejerhajú öreg embert Szegedre a csillagbörtönbe. Az esetről következőket jelent tudósítónk: Egyik legérdekesebb kisbirtokosa volt Makó városának Licsinger János. Igyekvő, józan, szorgalmatos munkás-ember, aki a jöletben egyre gyarapodott. Nemrégiben hirtelen változás állott be az öreg ember életében. Elhalt a felesége és e naptól kezdve fel volt dultva egész élete. Rendes lakója lett a kocsmának és onnan csak késő éjszakákon vettődött haza részegen. — Nemrégiben ismét részegen dülöngélt hazafelé az öreg ember. Az ajtó be volt zárva és várnia kellett, amíg kinyitja a leányja. Az egy kicsit későn ébredt fel és várnia kellett e mian a részeg embernek. Ez indulatossá tette és szidalmakkal illette a leányát, aki erre elvesztette a türelmét és szemére lobbanította édesapjának folytonos kicsapongásait. Ez még nagyobb haragra ingerelte az öreg embert. Egy vasalódeszkát ragadott fel és azzal lecsapott a lányára. Az ütés oly erős volt, hogy a deszka darabokra tört és bezuzta a leány fejét is. A leányt egyszerre elborította a vér és haldokolva bukkolt a szoba padozatára. Ereje össze volt zuzva és hasztalan volt minden mentési kísérlet. Az öreg ember egyszerre kijózanodott. Szörnyű tette rémültebe ejtette. Aztán önmaga lement a csendőrséghez és följelentette magát.

— **Galeotto munkája.** Bájó Lajos jómódú nagyszalonlalt polgár, a képviselőtestület tagja, ki legagilisebb embere volt az odaváló nagyvennyolezas pártjának jó barátságban állt hosszú ideig szomszédjával, Bonczos Sándorral. Bájó aglegény volt s gyakran átjárt Bonczosékhöz. Az utóbbi időben híre terjedt, hogy a gazdag Bájó Bonczos felesége kedvését keresi föl oly gyakran szomszédja portáját. Bonczos erre néhány nap előtt kiálta Bájónak az utat. Tegnapi este Bonczos látta az ablakon keresztül, hogy Bájó elsielt háza előtt s nyomban rá hallotta kapuja csikorgását. Kínézett az udvarra s a félhomályban rémülve látta, hogy Bájó feléje tart, kezében revolverrel. Egy ugrással a szobába ugrott a támadó elől és a másik pillanathan a szobákban végig futva, kirántotta az ablakot és kivette magát az utcára. Aztán futva sietett közelben lakó sógora, Süttő László házához, lihegve kiálta be az ajtón:

— Sógor segíts! — Bájó revolverrel tört rám, megöl!

Süttő rögtön a falon függő töltött vadászpuskája után nyúlt és mindketten visszasiettek Bonczos házához. Övatosan nyitottak be a kapun, kénlelve a merénylő után, ki, nyilván menekülni akarva, a kapuajtóban huzta meg magát. Bonczos vette ott észre és nyomban rávetette magát. Vesztere, mert a kelepcebe került Bájó a kezében levő revolvert közvetlen közelből rástűtötte. A golyó Bonczos hasába fúródott, halálos sebet ejtve rajta. Az előhívat orvosok nem segíthettek a szerencsétlennek, ki a halálát vivődik. Bájót a rendőrség vette őrizet alá s azonnal értesítette az esetről táviratban a nagyváradi ügyészséget, honnan Embor Géza vizsgálóbíró kiutazott Szalontára.

— **A csász orvosai.** Igazán csodálatos volna, ha a csár megbetegednék. Egyetlen uralkodónak sincs annyi orvosa, mint neki. Huszonnyolcan vannak és mindegyikük szakmájában a legkiválóbb. Ott van

mindenekelőtt a főudvari orvos; után következik tíz udvari orvos, három fősebesz, négy tisztelhetbeli sebész; egy nőorvos, két szemorvos, egy laborvos, két tisztelhetbeli laborvos, két orvos, a ki az udvari személyzetet gyógyítja és egy fogorvos. Ennyi orvos mellett igazán nehéz megbetegedni.

— **Mennyivel növekedett a brit birodalom.** Bámulatos, hogy az angolok 1871 óta mennyi földet hódítottak. 1871-ben a brit birodalom területe 11,500,000 négyzetmérföld volt, Egyiptommal és Szudánnal 13 millió. Ezen a területen 407 millió ember élt, Egyiptommal és Szudánnal együtt 520 millió. E népségből angolul beszélt és az angol fajhoz tartozott 50 millió ember. A brit birodalom 1871 óta Egyiptomot és Szudánt nem számítva, 2,480 000 négyzetmérföldet növekedett, népsége 125 millióval szaporodott és pedig az uralkodó faj 12,500,000 emberrel, a meghódított népek 112 millióval.

— **Az oroszországi ludak exportja** olyan arányokat ölt, a minőhöz hasonló kivitel baromfitermékekben alig fordult még elő. Különösen orosz-lengyelországi ludakat szállítanak tömegesen a külföldre, Németországba és Ausztriába. Wolhynia kormányzóság területéről millió és millió darab liba jutott pár hónap alatt is kivitelle és általában olyan kedvező árakon, hogy a fizetett árak, dacára csökkenésüknek az óriási export következtében — a tenyésztőket teljesen kielégítik. Az orosz baromfi és tojáskereskedelem maholnap arra a nivóra emelkedik, hogy túl fog tenni a gabonakereskedelmen. A baromfitenyésztés és hizlalás, különösen pedig a tojástermelés csekély kiadással jár és mégis 20—30 százalékkal, de a mellett biztosabb jövedelmet hajt, mint a gabonatermelés.

Mulatságok.

Az Egyetemi Kör Estélyre a rendező-bizottság ma küldötte szót a meghívókat. Az Estély vendökei dr. Fabinyi Rudolf rector magni ficius, dr. Meltz Hugó egyet. tanár és dr. Pisztory Mór egyet. tanár. A tánczolni vágyó hölgy közönségnek örömeire szolgálhat, hogy a jó hírű Estély nem maradt el későbbre, hanem a mint előre jelezve volt decz. 7-én tartják a New-York földszinti termeiben.

Az Egyetemi Kör Matinéjára (decz 3.) jegyek előre válthatók Bittó Rezső főtéri üzletében.

Jótekonyság.

A „Rongyos-Egylet” részére adakoztak pénzben: Szacsavay Sándor 5 frt, gr. Wass Otília 3 frt, gr. Esterházy Jánosné, br. Józskáné 2—2 frt, Szekula Ákos, Biásini Sándor, Veress Jenőné, dr. Maizner János, Vécsei S. br. Rudnyánszkyne, Pollák Lajosné, Trandafir Miklós 1—1 frt. Fogadják a nemesszivű adakozók halás köszönetünk nyilvánítását. A „Rongyos-Egylet” nevében br. Bánffy Zoltánné elnök, Elek Gyula titkár.

Gyászrovat.

Csikharth János cs. és kir. I. oszt. élelmezési parancsnokot vasárnap d. u. 3 órakor temették el nagy és diszes közönség részvételével s teljes katonai gyászpompával. A temetésen, a melyet Biró Béla apát-plébános papjai segédletével végzett, a város intelligenciájából igen sokan, köztük a kolozsvári m. kir. p. ü. igazgatóság és a p. ü. hivatalok tisztviselői teljes számban s az egész helyőrségi tisztikar — élén a tábornokokkal — részt vettek. A négy lö által vont és koszorúkkal borított gyászhintó előtt a résztvevők, hosszú sora után a katonai zenekar és az élelmezési csapatok mentek; a koporsót az elhunyt két hadnagy fia, nejének özv. édes atyjá és sógorai Stuckheil Gusztáv, minisz. oszt. tanácsos pén. igazgató után a cs. és kir. tisztikar a gyászoló család női tagjainak és nő tisztelőinek hosszú kocsis sora kísérte az örök nyugalom helyére. Az elhunytban, ki Kolozsvárt régebbi időben, legutóbb pedig Bécsben szolgált, s csak most betegre jött le övei körébe meghalni, melyen suttott neje: Eibl Leona után a köztestületben álló Eibl és Stuckheil család vesztett idő előtt egy igen derék rokont. Nyugodjék békében.

Theil István, kolozsvári királyi törvényszéki bíró, Kolozsvárt meghalt.

Közönség köréből.)

Az „Ellenzék” nov. hó 22-iki számában nyilván az aszfaltutak egy barátja, megemlékezvén a belközép-utca kövezése tárgyában a városi bizottsági tagokhoz általunk intézett átiratról, a Nagy-utca gránitburkolatára irányítja a közönség figyelmét és körülbírlt ezt mondja: „Elég végigkocsikázni a Nagy-utca gránitburkolatán, hogy az ember e burkolat jószágáról magának ítéletet alkothasson.”

Ezzel szemben kötelességünknek tartjuk a közönség kelő tájékoztatása czéljából röviden a következőket megjegyezni:

A Nagy-utca burkolata mintegy nyolcz éves. Mi csak az első két évben tartozunk azt fenntartani. Azóta ezt az utat ismételve jóformán fölszántották, először a közúti vasut építése, azután a csatornázás alkalmával. A csatornázás szükségessé tette az utnak egész hosszában és számos helyen keresztben való kiásását. Hogy azután a laza

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség Szerk. a beküldöt illet.

feltöltésre visszahelyezett burkolat, melyet hozzá oly munkások végeztek, kik ezen munkáért semmi jótállással nem tartóztak, megsüppedt és megromlott, azt csak nem lehet a gránitburkolat rovására írni. — Ellenben bizonyos, hogy más burkolat ilyen körülmények között már teljesen elpusztult volna, míg a Nagy-utca kövei rendszeres átrakatás után, a mi nagy költséggel nem jár, kitűnő és sokáig tartó burkolatot fog még adni. Semmiféle más burkolattal olyan — mondhatni — brutális módon nem szoktak és nem is lehet banni, mint a gránit burkolattal. Ha valahol kivételesen aszfalt, vagy keramitkocsiutal fel kell szedni, akkor annak visszahelyezését másra, mint az ilyen munkákat végezni szokott szakavatott vállalkozóra bízni nem lehet. A mi burkolatainkat boldog, boldogtalan felszedi és azután akárhogyan visszahelyezi. De azután nem igazságos eljárás az ebből származó hibákat a burkolati rendszernek betudni.

Kiváló tisztelettel
Kisesebi gránitkőbányák részvénytársaság.

Az „Általános munkás betegsegélyző-egylet” tagjaihoz.

Két éve már, hogy egy néhányad-magammal küzdökünk az egyletünkben felmerült sikkasztások és visszaélések megszüntetése ellen. Ez ügyben nov. 28-án lesz nyilvános végtárgyalás a kolozsvári kir. törvényszék nagy ülése termében, melyre az egyletünk 900 tagjának figyelmét felhívom.

Kolozsvárt, 1899. nov. 27.

Némethi József.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-levelei.)

Az Egyetemi Kör megnyitó ünnepsége.

Budapest, nov. 26.

Az Egyetemi Kör! decz. 5-én nyitják meg nagy ünnepség keretében. Az építések ugyanis most fejezték be, bár maga a körhelyiség már korábban berendeztetett. Este társasvacsora lesz. Az ünnepségre Wlassics kultuszminiszter is kilátásba helyezte megjelenését és résztvesznek: Ponori-Tewrewk tud. egy. rektor, Kisfaludy-Lipthay Sándor megyei. rektor az Egyet. Kör tisztikara és az egyetemi ifjuság.

Népgyűlés.

Zágráb, nov. 27.

A színház előtti térségen mintegy 5000 ember jelenlétében tegnap népgyűlés volt, a melyen az összes ellenzéki pártok és a szociáldemokraták küldöttei és szónokai résztvettek. Kramadek igazgató ő Felsőeg életésével megnyitotta az ülést, mire a gyűlés a választási reform megváltoztatására, a sajtótörvény revidálására és az ország önálló pénzügyi vezetésére vonatkozó határozatokat egyhangulag elfogadta. Dencsin képviselő beszédében a hivatalnoki kart hamisítással vádolta, mire a rendőrbiztos rendreulastította és a szó elvonásával fenyegette.

Tüntetés a kvota ellen.

Budapest, nov. 27.

A főváros független polgársága tegnap délután tiltakozó népgyűlést tartott a kvota-emelés ellen való tiltakozásunk nyilvánítása végett, a melyen Eötvös Károly Kossuth Ferencz, Olay, Madarász, Komjáthy, Tóth képviselők vettek részt.

A gyűlést Dienes Márton szerkesztő nyitotta meg, ezután Kossuth Ferencz nagyhatású beszédben ismertette a kvóta ellenes mozgalom jogosultságát és szükségét.

Eötvös Károly lépett a szószékre. Tisztelt gyűlése a magyar népnek. Első szavam üdvözllet legyen Önöknek, hogy megjelentek (Egy hang kötelességünk.) Második szavam üdvözllet legyen a függetlenségi párt elnökehez, Kossuth Ferenczhez.

Ezután élénken vázolta a mai szomorú helyzetet, a melyből kifolyólag felkéri a nagy gyűlés elnökségét, hogy forduljon a polgárság kérésével egyetemben a Nemzet választott képviselői-höz, hogy hazánk külföldben is súlyos gazdasági helyzetének megóvása czéljából a felemelni szándékoló kvóta arányt utasítsák vissza.

Ezután felolvasták a számtalan vidéki függetlenség köröknek csatlakozását a tiltakozó népgyűlés határozatához. Végül Hentaller beszélt nagy tet-szés közt.

Dienes elnök ezután berekesztette a gyűlést és a jelenvoltak szétoszlottak.

Országgyűlés.

Budapest, nov. 27.

A képviselőház mai üléseben megválasztották a delegáció tagjait. Madarász József, midőn szavazásra felhívták, kijelentette: hogy mint 67 óta mindig, most sem választ.

A legközelebbi ülés szerdán lesz

Ezután Széll miniszterelnök felett Barabás Béla interpellációjára a „Hier” ügyében.

A főrendiház ülése.

Budapest, nov. 28

A főrendiház ma hosszú szünet után szintén ülést tartott.

A rövid ülésben megválasztották a delegátusokat.

Elfogadta a képviselőház által átküldött javaslatokat.

A kvóta.

Bpest, nov. 27.

A pénzügyi bizottság ma délben kezdte tárgyalni a kvóta felemelésére vonatkozó javaslatot.

A tárgyalás megkezdése előtt az ellenzéki tagok adatokat követeltek a kormánytól.

A vita a bizottságban is sokáig el fog húzódni.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és lapfajlonos:
MAGYAR MIHÁLY.

NYILTÉR. *)

Alóírott szomorú kötelességet teljesítek, a midőn néhai férjem Balázs Márton temetése alkalmával nyilvánult részvétért, ugy egyesek, mint testületek szíves megjelenését szívem mélyéből jövő halás köszönetet mondok. Halás köszönetet mondok első sorban Kolozsvár sz. kir. város nagyerőmű Tanácsának, melynek tisztviselői szép koszorut is helyeztek a ravatalra. — Özvegyi mély bánatomat a közrészvét nyilvánulása enyhíti.
Özv. Balázs Mártonné.

Jámor Mihály urnak!

Több nap óta tapasztalom, hogy ön a „Czikkiró”-val való polemijában, a kinek azért rontott neki, mert merésztél rólam egy jóindulatú cikket írni, engemet sem kímél, a ki teljesen távol állok az önök polemijájától s ugy nyilatkozik oklevelemről (a róka meséjéből idézve), bizonyosan azért, mert savanyu a szőlő, mintha én azt ki tudja milyen uton szereztem volna.

Magam reputációjának tartozom a közvélemény előtt kijelenteni, hogy én oklevelemet egyesületünk alapszabálya erre vonatkozó követelményeinek eleget tette nyertem, s ha ön oklevelemet nem a fentírt uton szerezte, bizonyosan azért, mert az önök oklevéllel bíró vizsgáló-bizottság előtt erről nyilatkozni remélem még ön is kötelességének érzi. Azt pedig hozzátesszem, ha erre szüksége volt, hogy az enyémhez hasonló oklevéllel bíró vizsgáló-bizottság előtt bukkot meg most 3 éve. És most elég legyen; inkább kijelentem, hogy a „Czikkiró” óriási tévedésben volt, mert ön a legképzettebb táncmester a földön.

Major József,

okleveles táncmester.

Indítva érzem magamat, hogy a **Trieszti Általános Biztosító Társaság** (Assicurazioni Generali) kolozsvári főügynökének, köszönetemet fejezem ki azon esetből kifolyólag, hogy dacára azon körülménynek, miszerint ökrömet szabad ég alatt, még a nyár folyamán villám-csapás sújtotta és bejelentésemet feledékenységből csak e hó 15-én tettem meg — káromat a legmegtárgyaltabb módon liquidálta és a mai napon kifizette.

Felhívom gazdátársaim figyelmét neveztet társaság múltányos eljárására és meggyőződésből ajánlom pártfogásukba.

Kendeffy Gyula,
mező-méhesi nagybirtokos.

44 1/10 -os

Magyar regale kártalanítási kötvények

utolsó szelvénye

1900. január hó 1-én járván le, az új szelvényeket, a szelvényutalványok beszovalgatása mellett,

jutalék és díjmentesen

szerzi be

a MAGYAR LESZÁMITOLÓ és PÉNZVÁLTÓBANK

Erdélyrészi fiokosztálya

Kolozsvárt, Belközép-utca 8 sz.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Hirdetések.

Árverési hirdetmény.

Alólirott ezennel közhírré teszem, hogy **1899 évi november hó 29** (huszonkilencedik) **napján délelőtt 9 órakor** Csíkszeredában, a vasúti állomás melletti vásártéren elhelyezve levő „Weisz és Löw” cég tulajdonát képező (271, kettőszázhetvenegy szekér), 22, huszonkettő kocsi-rakomány préselt széna, valamint az ugyancsak Csíkszeredában „Adler”-nél elhelyezve levő egy kocsi-rakomány préselt széna egy tömegben és egy-szerre (4500) négyezeröttszáz forint kikiáltási ár mellett vagy azon alul is, bármilyen Bakcsi Gáspár csíkszeredai királyi közjegyző közbejöttével nyilvános árverésen a helyszínen el fog árvereztetni.

A vételár vevő által azonnal készpénzben fizetendő. A vételár után a III. fokozatu bélyegilleték bélyegjegyekben az árverési jegyzőkönyvön — vagy készpénzben az eljáró királyi közjegyző kezéhez vevő által lerovandó. 1139. 1—1.

Weisz Samu.

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy a **Széchenyi-téren (Babes-palota)** egy a mai kornak megfelelő

női pipere-üzletet

nyitottam.

Raktáromon a legújabb női kalap, fehérnemű, derékfűző, kesztyű, szalag, csipke és e szakmába vágó czikkek, dus választékban találhatók.

Továbbá elvállalok mindennemű kalap díszítéseket, átalakításokat a legjutányosabb árak mellett.

Midőn a n. é. közönség pártfogását kérem, vagyok Kolozsvárt, 1899 november 20-án

1131. 3—3.

kiváló tisztelettel
Gámentzy M.

MATUTSEK JOZSEF

férfi, női és gyermek czipész-üzlete

Kolozsvárt, Főter 2. sz.

Megrendelések beküldött mérték, vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és dívat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

257.75 x.)

Egy szép antik, igen értékes
fegyvergyűjtemény,
a mely áll egy török kovapuskából, pisztolyokból, jaga-
tánból, igen olcsó áron

eladó.

A gyűjtemény 70 drbból áll, egy része ezüzzel kiverve.
Értekezhetni az „Ellenzék” kiadóhivatalában. 1136. 2—3.

FERENCZ-

pálinka (sós borszesz)

VÉRTES gyógyszerész-féle

használatban a leghatásosabb.

● Egy üveg 1 és 2 korona. ●

Kapható:

Gyógyszertárakban, droguériákban és fűszer-
kereskedésekben.

Védjegy.

Gyümölcsfák,
bogyógyümölcs cserjék, spárga gyökér, vadszőlő stb.
dus választékban

CASPARI FR. és TÁRSAI

kitüntetett faiskolájából **Medgyesen,** (Nagy-Küküllő megye.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 944. 4—5.

Az 1895 évi ciroi s az 1896 évi londoni egészségügyi kiállításokon
díszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált
s nagyobb korodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

Reuma-szesz

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúszos bántalmi, u. m.:
köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb
esetknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.
Fog és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 ko-
rona 40 fillér. Főraktárak Budapest: Török József ur gyógyszer-tárá-
ban, Király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszer-tárában, Váci-körut
57. szám. Ugyintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógy-
zertárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek!

Ugyintén Kolozsvárt dr. Hincz György, Wolff János, dr. Czecz Dé-
nes, Valentini Hugó, Székely Miklós gyógyszerész uraknál, Burger Frigyes,
droguista. Deesen Kracsinger Hugó gyógyszerésznél. Székely-Údvarhelyen
Solymossy János gyógyszerésznél. Székely-Keresztúron Baumgartner Ká-
roly gyógyszerésznél. 1013. 15—20.

Hízott sertés eladás!

Alólirott nál van egy farka jól meghízott süldő, a melyek-
ből **egyenként is árusítok.**

Ára elősúlyban minden levonás nélkül

35 kr. kilónként.

A sertések súlya 150—200 kiló darabonként.

1135. 3—3.

Vécsey Sámuel.

THÉK ENDRE

zongora-raktára

Kolozsvárt, Unió-utca 12. sz. a. I. emelet.

Zongora-gyáram a legkiválóbb hazai- és külföldi erővel ren-
delkezik s nem kimélve sem költséget, sem fáradságot, az üzemet
úgy rendeztem be, hogy a zongora minden alkatrésze, saját fel-
ügyeletem alatt gyáramban készüljön. Épen ezen oknál fogva azok
jóságáért és tartósságáért minden irányban kezességet vállalom.

Hangszereim hangszépség dolgában nemcsak utolérík a külföldi
gyártmányokat, — de a legújabb találmányok alkalmazása által sok
tekintetben fölül is mulják.

Áraim jutányosak, a fizetési föltételek előnyösek.

Képes árjegyzék rendelkezésre áll és kívánatra bárhova meg-
küldetik.

Gyártmányaimat a művelt nagyközönség szíves figyel-
mébe ajánlom.

Tisztelettel
981. 9—10.

THÉK ENDRE
budapesti zongoragyáros.

Igen sok külföldi, francia, angol és német szer van
hirdetve és ajánlva fiatal emberek részére **osóbántalmak** és
folyások ellen.

Mindazon esetekben, a hol Santal-olaj használata orvosilag
javasolva van, a **legezélsebb és legjobb a**

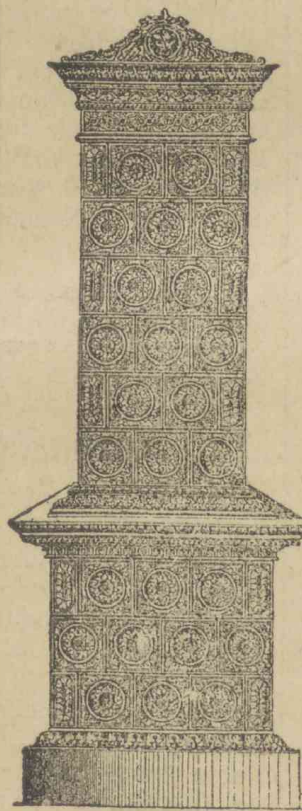
Santal-Egger

alkalmazása, mely a legjobb minőségű kelet-indiai San-
tal-olajból készült és az orvos urak által rendeltetik.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr., postán bérmentve, a pénz előleges
beküldése mellett 1 frt 70 kr., 2 üveg 3 frt 20 kr., 3 üveg 4 frt
50 kr.

Gyógyszertár a „Nádorhoz”, Budapest, VI. ker.,
Váci-körut 17. szám. 975. 8—40

Legnagyobb, legajánlhatóbb és
legdíszesebb kályharaktár!

Ugy minőségben, mint szépség
tekintetében összehasonlíthatlanok a

Kozel F. József

féle cég

Kolozsvárt, Unio-utca

20. szám

— „Redout”-tal szemben —

Hires kályha-kemenczéi.

Asztal- és dísz-kandallók, továbbá
porcellán, majolika- és ó-német
kályhák, takarékos tüzhelyek, fürdő
káda k, kemenczefal burkolatok,
stb. stb.

Minden e szakmába vágó munká-
latok saját szerelők által csinosan és
jótállás mellett eszközöltetnek.

Ajánlja továbbá:

Schamott tégláit!

Erdélyi legnagyobb kályharaktár.
Telefon: 398.

Gyáramba (alapított 1878) készülnek ezenkívül: műlábak, műkezek, járó
és nyújtógepek, egyenestartók (Hessing-féle rendszer); orthopadiai fűzők, haskötők,
görcsérhársnyák és mindenféle gummiárak urak és hölgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszkölöz:

KELETI J. orvos sebészeti, mű- és kötő-
szer-gyáros.

Budapest, IV. Korona-herceg-utca 17.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

1098. 3—16.